

Interview Owen Schumacher

Zaadjes planten, hoge latten en de koning: ontmoet regisseur Owen Schumacher in acht vragen

Als er iemand van alle markten thuis is, dan is Owen Schumacher het wel. Je kent hem misschien van *Comedytrain*, *Kopspijkers* of *Koefnoen*. Of toch van *De slimste mens* of het *Sinterklaasjournaal*? Owen kan het gewoon allemaal: stand-upcomedian, acteur, tekstschrijver én regisseur zijn. In *We zijn toch familie* is hij misschien de baas van de voorstelling, toch mag iedereen hem overtuigen om het anders te doen.

Je staat zelf op het podium én je regisseert. Wat heeft jouw voorkeur?

‘Ik vind het nu leuk om mijn ervaring die ik heb opgedaan als uitvoerder over te dragen aan anderen, om anderen beter te maken. Ik wil graag mensen helpen om te zorgen dat ze niet de fouten maken die ik in het verleden al gemaakt heb. Maar eigenlijk is dit gewoon een heel lastige vraag. Met elkaar iets maken is het allerleukste wat er bestaat. In een groepsproces kijken hoe de ideeën die er zijn het beste tot zijn recht te komen. Soms als uitvoerder en soms als regisseur.’

Ver van je bed werd genomineerd voor maar liefst acht Musical Awards, ligt de lat hierdoor extra hoog voor je?

‘Er is wel een verwachtingspatroon. Ik denk dat het leuke aan *Ver van je bed* het cabaretseke was. Het ging over het nu, heel invoelbaar. We kunnen ook veel leren van wat er goed en minder goed ging. Die lat mogen we dus misschien nóg hoger leggen...’

Wordt er altijd naar je geluisterd?

‘Haha, ja, maar dat betekent niet dat er altijd precies moet gebeuren wat ik zeg. Ik sta open voor ideeën van anderen, deze spelers zijn zelf ook makers. Het plan is dat ik het idee heb hoe het goed wordt, maar anderen mogen me overtuigen van hoe het beter wordt. Uiteindelijk maak ik die keuzes. Ik ben degene die geen belang heeft omdat ik zelf niet meespeel. Ik vind het juist erg leuk om me te laten voeden. Mijn wil is niet wet, maar ik beslis uiteindelijk wel wat we wel of niet doen.’

Wie is jouw grote voorbeeld op regiegebied en waarom?

‘Oei, dat zijn er heel veel. Ik heb bijvoorbeeld veel bewondering voor Jakop Ahlbom, omdat die heel anders kijkt. Ik ben gewend vanuit tekst te werken. Hij veel meer vanuit beeld, dat vind ik inspirerend. Maar nu kies ik voor Joep Onderdelinden. Hij is ook als maker meer de regiekant opgegaan (o.a. *Blind Date*). Hij heeft dezelfde insteek als ik denk ik: laat je voeden door goede spelers en beslis uiteindelijk zelf.’

Heb je een tip voor alle makers die ook regie willen doen?

‘Durven vertrouwen op je smaak. Wat zou je zelf het leukst vinden om te zien? Kijk heel veel, zie heel veel. Kijk waarom je iets wel of niet goed vindt of begrijpt. Wat raakt je? Dat is

erg belangrijk bij theater, het voelen en hoe komt dat dan? Als het jou raakt, raakt het ook het publiek als het goed is.'

Wat hoop je dat de kijkers gaan ervaren tijdens de voorstelling?

'Een avond waarin je veel gelachen hebt, ook echt geraakt bent en dingen herkend hebt uit je eigen leven. En dat je daarna bij nieuwe gebeurtenissen regelmatig moet denken: o ja, dat was ook zo in die voorstelling. Dus dat je de wereld anders ziet dan vóór de voorstelling. Dan heeft het iets bij je getriggerd, een zaadje geplant dat op een ander moment tot bloei komt.'

Als jij de regie kon nemen over Trump, Musk of onze koning, voor wie zou je dan kiezen?

'De eerste twee zijn niet te regisseren, dus dan maar de koning. Ik zou hem graag willen helpen om hem meer op zijn gemak te laten voelen en om zijn angst om altijd alles goed te willen doen los te laten waardoor de verkramptheid ervan af zou gaan.'

Hoe zit het eigenlijk met jouw eigen familie?

'De voorstelling is voor mij heel herkenbaar, dit is heel erg het verhaal dat ook over mij gaat. Mijn moeder is vorig jaar overleden, ik heb de zorg voor mijn vader en mijn kinderen zijn een tijdje het huis uit en bezig een eigen weg te vinden. Heel veel mensen zitten in dezelfde situatie of een van die drie fases (generaties), daardoor kun je de herkenbaarheid creëren. Je bent allemaal product van je eigen ouders; je komt er nooit helemaal vanaf.'

Tekst: Jolijn Swager.

Interview Maarten Hopman

Wolven, familiegeheimen en de 70/30-methode: dit vroegen wij aan scriptschrijver Maarten Hopman

Uh, wie? Maarten Hopman studeerde in 2017 af aan de opleiding muziektheater van ArtEZ als maker en performer. Hij is een schrijvende duizendpoot: van theater tot social media, van *De Speld* tot *Even tot hier*. Hou die naam in de gaten!

Ver van je bed was je debuut als scriptschrijver, vond je het spannend?

'Zeker, ook omdat ik het heel graag wil, een succesvol musicalschrijver worden. Het lastige is dat het een vak is waar geen opleiding voor is, er zijn veel zij-instromers. Ik heb het her en der bij elkaar zitten zoeken om mezelf te ontwikkelen. De eerste keer was heel spannend en mega leerzaam. Bij *We zijn toch familie* kan ik alle leerpunten uit het proces van *Ver van je bed* direct inzetten. Dit geeft vertrouwen voor de ontwikkeling van de voorstelling.'

Wat schrijf je liever? Een script of een lied?

'Oeh, goede vraag. Ik vind het allemaal leuk. Liedjes zijn zo onderdeel van het script, moeilijk om los van elkaar te zien. Het is echt één geheel; een scène leidt tot een lied en dan weer tot een scène. Ik ga dus lekker niet kiezen.'

Bepaal jij mee op welke melodie jouw tekst gezet wordt of is het elke keer een grote verrassing?

'De melodie is altijd een beetje een verrassing. Ik schrijf de tekst voor zo'n zeventig procent, die gaat vervolgens naar Ezra en die gooit zijn magie eroverheen. Denk aan de melodie en het ritme. Hij werkt vanuit de tekst en ziet meteen de muzikale arrangement. Op basis daarvan pas ik weer de tekst aan voor die laatste dertig procent. Het is dus een echte wisselwerking, samen stapelend bouwen aan het eindresultaat.'

Naast de nominatie voor Beste Script/Dialogen voor *Ver van je bed* heb je ook drie jaar op rij een nominatie voor The Best Social Media Awards ontvangen. Zijn je populaire social media-krabbels een uit de hand gelopen hobby of een influencer-ambitie?

'Haha, nee, ik heb geen influencerambitie. Dit is vanaf coronatijd ontstaan als een soort openbaar kladblok. Online was de enige plek voor mij. Nu ben ik vooral actief op Bluesky. Ik vind het leuk om dingen te testen op het publiek en zo met het nieuws in contact te komen. Het is een inspirerende plek en hoop er ook iets aan bij te kunnen dragen.'

In *We zijn toch familie* speelt een roedel wolven ook een rol, wat heb jij met wolven?

'Ik vind de wolf een mooie metafoer. Ze staan voor een hechte familieband. En tegelijkertijd vind ik de wolvendiscussie een hele typische discussie voor Nederland anno nu. Ik begrijp de verschillende kanten ervan en tegelijkertijd is de reactie dan weer zo overtrokken wat mij betreft...'

***We zijn toch familie* – de naam van de cabaretmusical – is dit een vraag of een mededeling?**

'Dubbelheid. Aan de ene kant een vraag, we zijn toch familie? Waarom gedragen we ons zo naar elkaar? Tegelijkertijd is het ook het antwoord op de vraag waarom je toch zoekt naar een bepaalde verstandhouding binnen familieverband. Ik vond het mooi dat dit allebei terugkwam in de titel.'

Voor welke acteur/actrice zou jij heel graag nog eens een liedtekst willen schrijven?

'Lastige vraag, dat zijn er veel. Maar sowieso André van Duin. Dat lijkt me fantastisch. Denk niet dat hij ooit nog in een musical zou willen spelen, maar alleen een liedje zou al geweldig zijn. Alles wat die man aanraakt verandert in goud.'

Wat hoop je dan dat de kijkers mee naar huis nemen?

'Ik hoop dat ze sowieso gelachen hebben, ontroerd zijn en iedereen weer even in het moment leert te genieten van de mensen die dicht om hen heen staan. Klinkt misschien klef, maar het is wel gemeend.'

Hoe zit het met jouw eigen familiegeheimen?

'Die geheimen vallen wel mee... Maar je neemt je eigen ervaring zeker mee in het ontwikkelen van het script. De voorstelling gaat ook over een dementerende oma en hoe de moeder daarmee omgaat, wat eigenlijk een beetje uit mijn leven komt. Mijn oma belde ook iedere dag mijn moeder met dezelfde vragen.'

Tekst: Jolijn Swager.

Interview Ezra van Nassauw

Pingpongen, studenteninspiratie en ingezongen voicenotes: acht vragen aan componist Ezra van Nassauw

Noem een theaterproductie en grote kans dat Ezra van Nassauw hier muzikaal bij betrokken was. Van *The Sound of Music* en *Kruimeltje* tot *Showponies* en *Soldaat van Oranje*. De teller staat inmiddels op 65 producties. Ezra studeerde aan het Conservatorium in Tilburg en voltooide in Londen zijn Master of Music aan de Royal Academy of Music (RAM) in de richting 'Musical Direction and Coaching' met cum laude. Hij is daarmee de enige in Nederland met dit diploma. Hoe gaat de bevlogen componist te werk?

Waar componeer jij het liefst? Of wat zijn jouw ideale componeer-omstandigheden?

'Ik componeer het liefst achter de piano in een rustige omgeving, zonder afleiding, dus de wifi uit op mijn laptop en mijn telefoon op vliegtuigmodus. Doorgaans gewoon thuis, maar eigenlijk componeer ik overal. Op straat tijdens het boodschappen doen, onderweg in de trein of tijdens een wandeling. Goede ideeën komen vaak spontaan en onaangekondigd. Dus ik zing ook vaak iets in op mijn telefoon zodat ik het thuis kan uitwerken.'

Jij bent de enige in Nederland met dit specifieke RAM-diploma, zie je jezelf anders dan de rest?

'Er worden jaarlijks inderdaad maar een paar mensen aangenomen en er is veel concurrentie. Het was ontzettend bijzonder om een jaar in Londen te mogen studeren en mee te maken hoe het is om op het allerhoogste niveau te werken. Maar zie ik mezelf daarmee anders dan de rest? Nee, zeker niet. Er is altijd nog zoveel te leren en te groeien, daarvoor is mijn vakgebied ook veel te breed. Bij elk nieuw inzicht dat ik krijg ontstaan er weer nieuwe vragen en uitdagingen. En daarnaast heb ik geweldige collega's om me heen.'

Je bent betrokken geweest bij vele bekende producties, welke had je echt niet willen missen?

'Dat is een leuke, maar ook moeilijke vraag. Uit de afgelopen veertien jaar staat de teller inmiddels al op zo'n 65 producties, zowel professioneel als producties verbonden aan opleidingen. *Rent* was absoluut een bijzondere productie, aangezien het mijn eerste grote productie was als muzikaal leider. Het was met een geweldige groep collega's en vrienden waarmee we iets heel moois hebben neergezet. De productie werd verlengd, er kwam een concertversie, een reprise, een landelijke tour en ik werd genomineerd voor mijn muziekarrangementen.

Ciske de Rat was een volgend keerpunt in mijn carrière, waarna ik definitief besloot om mezelf dieper te gaan specialiseren als muzikaal leider. Alle producties in Londen tijdens de opleiding waren heel bijzonder, met als hoogtepunt *City of Angels* waarbij ik een groot bigbandorkest mocht dirigeren. Maar ook *Amélie*, alle shows met Alex Klaasen, *Spring Awakening* en *Little Women* mogen hier niet ontbreken. En dan nog de tweemeest recente parels: *De Mol* en *de Paradijsvogel* en *Jesus Christ Superstar*. De afwisseling tussen kleine en grote producties vind ik onwijs leuk.'

Wat kan de kijker verwachten van *We zijn toch familie* qua muziek?

‘Ik ga verder in de stijl die we hebben neergezet met *Ver van je bed*. Voor mij staat de tekst altijd centraal en daaruit ontstaat de muziek. Er zit deze keer wel een stuk meer muziek in. In *Ver van je bed* was het werk van Harry Bannink een specifieke inspiratiebron, maar ook andere Nederlandse componisten zoals Robert Long en Jules de Corte. Ik laat me inspireren door alle muziek om me heen in de gehele breedte; van Nederlands erfgoed tot Amerikaanse musicals en van *The Great American Songbook* tot filmmuziek. En hoe je mijn muziek precies wilt omschrijven laat ik liever aan de luisteraar.’

Is er nog iets leuks gebeurd tijdens het maken wat je wilt delen?

‘Het creatieve maakproces is heerlijk. Als je elkaar volledig vertrouwt en vrij kan laten in het maakproces voed je elkaar tijdens het schrijven. Dan wordthet heen en weer pingpongen. Dat is precies wat ik voel met Maarten (de schrijver) en Owen (de regisseur). Leuke ideeën worden inhoudelijk steeds sterker en spannender. Ik denk dat het belangrijk is om kritisch te blijven kijken naar het materiaal en tegelijkertijd te vertrouwen op je gevoel en achter je ideeën te gaan staan.’

Naast componist ben je ook docent bij Codarts (Rotterdam), wat haal je uit het onderwijs?

‘Mijn passie voor onderwijs in combinatie met muziek is de reden dat ikzelf naar het conservatorium ging. Mijn eerste opleiding Docent Muziek in Tilburg opende vervolgens de deur naar muziektheater. De studenten inspireren mij met hun drive en talent en het is heerlijk om met ze te werken. Daarnaast kom ik door hen steeds weer nieuw repertoire tegen, waardoor ik weer nieuw materiaal ontdek en muzikaal geprikkeld word. Onderwijs geven is onderwezen worden. Ik hoop iets moois te kunnen bijdragen aan hun ontwikkeling en tegelijkertijd stimuleert het doceren mij op allerlei vlakken, zowel didactisch en ambachtelijk als persoonlijk.’

Raad je – na het maken van deze cabaretmusical – iedereen aan om een weekendje naar de Veluwe met de familie te gaan?

‘Heerlijk wandelen over de heide en door de bossen. Kijk wel uit voor de wolven...’

Wat zou nog een echt droomproject voor jou zijn?

‘Een volledig doorgecomponeerde musical op grote schaal componeren. Kom maar op.’

Tekst: Jolijn Swager.

Interview Niels van Doormalen

Ondernemen: “Mijn generatie naar het theater krijgen? Dat is een inspirerende zoektocht.”

Als theaterproducent is Niels van Doormalen (27) gefascineerd door zijn eigen generatie: millennials. En zie die maar eens naar het theater te krijgen. Met maatschappelijk relevante musicals hoopt hij dat te bereiken. De lening van Cultuur+Ondernemen helpt hem bij die ambitie.

“Millennials staan op een bijzondere manier in de maatschappij. Onderzoek wijst uit dat dit te maken heeft met drie belangrijke thema’s; woningnood, prestatiedruk en de klimaatcrisis. Geen kattenpis. De helft van de jongeren kampt dan ook met mentale problemen. Deze maatschappelijk relevante onderwerpen zet ik graag op het podium. Daarmee hoop ik als theaterproducent een jonger publiek naar het theater te krijgen. Een musical hoeft echt niet altijd groots en bombastisch te zijn; kleiner en intiem is minstens zo mooi. Er zijn genoeg grote producenten, en de kleine maken hun opmars. Wat mij betreft kan een voorstelling bestaan uit niets meer dan twee mensen en een piano. Het gaat om de tekst, om de muziek en hoe een verhaal verteld wordt. Artistiek gezien kun je ook creatiever zijn met kleine producties, bijvoorbeeld door onbekend talent een kans geven. Daar hou ik van. Mijn voorstellingen herken je als musical maar het onderzoek naar het genre staat vaak centraal. Het is theater, cabaret, toneel. Ik wil verhalen brengen die resoneren met mijn generatie, met de mensen om mij heen. Het punt is: zij gaan niet vanzelf naar het theater, dus daar moet je mee blijven experimenteren in hun belevingswereld.

Twee jaar geleden verscheen er op TikTok een [filmpje](#) van schrijfster [Francine Oomen](#). Ik kende haar van de boekenreeks *Hoe overleef ik*, waarin de hoofdpersonen als tieners met herkenbare problemen worstelen. Van de brugklas en de eerste zoen tot aan gescheiden ouders. Bij ons thuis verslond mijn zus die boeken en als puber las ik ze mee. In dat filmpje vertelde Francine een nieuw boek te gaan schrijven. Hiervoor vroeg ze de pubers van toen, inmiddels dus millennials, om input; wat houdt ze nu bezig, waar lopen ze in hun leven tegenaan? Fantastisch. Toen ik die [oproep](#) zag wist ik: dit is een musical. Die wil ik maken. De volgende dag mailde ik Francine om het musical-idee aan haar voor te leggen. Ik kreeg een leuke reactie maar mijn idee kwam te vroeg. Ze zei: ‘Het boek is nog niet eens geschreven!’. Ze was duidelijk verrast door alle aandacht want ook de reacties op haar oproep stroomden inmiddels binnen. Eerst het boek maar eens schrijven, spraken we af, daarna zouden we wel weer zien.

Ruim een jaar later begon het rond te zingen: het nieuwe boek van Francine Oomen zat eraan te komen. Weer zocht ik contact want nog steeds wilde ik graag met haar om tafel. De doelgroep, maatschappelijke thema’s, theater; het klopte helemaal bij mijn ambities. We maakten een afspraak. Samen met een goede regisseur ben ik naar Francine gegaan om uit te leggen wat ik met deze voorstelling wilde. Na tien minuten was ze om. We zaten helemaal op één lijn; die musical zou er komen. Op het moment dat we alles met elkaar rondmaakten,

moest het boek zelfs nog uitkomen. Best een risico als ondernemer. Niemand wist of het boek, laat staan een gelijknamige musical, een succes zou worden. Gelukkig werd [‘Hoe overleef ik alles wat ik aan niemand vertel’](#) een groot succes. En terecht. Het werd het best verkochte Young Adultboek in 2023 met maar liefst 140.000 exemplaren.

Voor de financiering van een theaterproductie ben je afhankelijk van anderen, vaak van subsidies of partners. Natuurlijk zijn er leenfaciliteiten bij banken, maar ik werk graag met [Cultuur+Ondernemen](#). Zij stimuleren het ondernemen in deze sector en kijken op een commerciële manier naar cultuur. Het businessplan dat ik maakte, diende als uitgangspunt. Daar werd ook naar gekeken door sectorspecialisten; professionals met gevoel bij de theaterwereld. Het financieringstraject dat we samen doorliepen was prettig. De mensen zijn oprecht betrokken en delen mijn visie dat geld geen doel is maar een middel. Ons contact is uitgegroeid tot een fijne samenwerking.

De financiële kant hoort er voor mij als ondernemer natuurlijk bij. En, misschien wat atypisch, ik heb er ook geen hekel aan. Ik heb een paar mensen om me heen die ik vertrouw en die mij scherp houden. Zij kunnen meedenken en mijn plannen tegen lezen. Met wilde ideeën kun je je jezelf helemaal klem zetten maar dat is vaak een dood spoor. Ik leerde dat je goed voor jezelf moet zorgen, om ook je verantwoordelijkheden naar anderen te kunnen nakomen. Het risico moet aan alle kanten beheersbaar zijn. Voor veel vakgenoten voelt creativiteit en ondernemerschap vaak onverenigbaar. Zelfs de Britse producent die mij ooit coachte, riep vaak ontzet: ‘Are you an entrepreneur or a creative producer?’. Maar volgens mij moet je niet kiezen, ik hoop het allebei te zijn.

“De Britse producent die mij ooit coachte, riep vaak ontzet: ‘Are you an entrepreneur or a creative producer?’. Maar volgens mij moet je niet kiezen, ik hoop het allebei te zijn.”

We zitten nu midden in de casting voor [‘Hoe overleef ik, de musical’](#). Volgend jaar september staat de première gepland maar het leeft nu al enorm. De theaters zijn enthousiast en er zijn al veel mensen die wachten tot de start van de kaartverkoop, bizar toch? Artistiek-inhoudelijk komt alles bij elkaar. Met dit project gaan we een herkenbaar verhaal brengen over deze generatie. De stijl? Toegankelijk en eerlijk zonder de zwaarte in te gaan. We raken dan wel serieuze thema’s maar het blijft natuurlijk vermaak, een avondje uit. En ook met humor kun je maatschappijkritisch zijn, kijk maar naar Annie M.G. Schmidt. Het produceren van deze musical; ik heb er letterlijk van gedroomd en nu komt hij er echt. Ik heb grote schoenen aangetrokken, dat realiseer ik me. Francine’s boekenreeks is een enorm merk op zich. Om daarmee te mogen samenwerken is geweldig en de lat ligt lekker hoog. We hopen straks een theater vol millennials te boeien, die generatie kan wel een avondje musical gebruiken. Mijn streven is dat ze met lichtheid de zaal verlaten, dat is de kunst. Producenten als Joop van den Ende en Ruud de Graaf, twee grote inspiratiebronnen, zijn daar meester in in Nederland. Dat het publiek naar buiten loopt en denkt: wat was dit heerlijk!”

Dit artikel werd geschreven en op 1 maart 2024 gepubliceerd door [Cultuur+Ondernemen](#).